

บทสัมภาษณ์พิเศษ ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

โครงการสกัดความรู้จากผู้รู้ (Best Practice)

แผนการจัดการความรู้กรมพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่(สสพ.) ได้เล่าประวัติและประสบการณ์ ตั้งแต่เริ่มรับราชการว่า หลังสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ เข้าทำงานที่กรมพัฒนาที่ดิน โดยสอบบรรจุเข้ารับข้าราชการในตำแหน่ง “นักวิชาการเกษตร” สังกัด กองนโยบายที่ดินและแผนงาน ปัจจุบัน คือ กองแผนงาน และได้ปฏิบัติงานที่อำเภอหนองพลับ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในเขตพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๐ เป็นเวลา ๑ ปี จากนั้นได้ขอย้ายมา ปฏิบัติงาน ที่กองสำรวจดิน เพื่อที่จะทำงานให้ตรงกับความรู้ที่ได้เรียนมา (ด้าน ปฐพีวิทยา ฯ) ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ กรมพัฒนาที่ดินมีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และได้แยกกองสำรวจดิน เป็น ๒ กอง คือกองจำแนกดิน และกองวางแผนการใช้ที่ดิน โดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่กองวางแผนการใช้ที่ดิน ตลอดมา ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน และในปี พ.ศ.๒๕๕๖ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐)

การสำรวจ ดินและทำแผนที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน กับการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน

ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย ได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของงานสำรวจดินและทำแผนที่ดินว่า การที่จะทำให้ คน ทรัพยากรดิน และสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างยั่งยืน ควรที่จะต้องมี การวางแผนการใช้ที่ดิน ให้ชัดเจนในพื้นที่ และวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกพืชต่างๆ ตามคุณลักษณะของพื้นที่ วิเคราะห์ว่าพื้นที่ บริเวณใดควรเก็บรักษาไว้เป็นผืนป่า บริเวณใด ควรเป็นพื้นที่ ที่ใช้ทำการเกษตร -เลี้ยงสัตว์ ซึ่งการวางแผนการใช้ที่ดิน จะช่วยให้ทั้ง คน ทรัพยากรดิน และสิ่งแวดล้อมสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่กระทบกัน ปัจจุบันการดำเนินงานมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เนื่องจากได้นำ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เรามุ่งหวังว่าผลสำเร็จจากงานสำรวจดินและทำแผนที่ดินจะช่วยแก้ไขปัญหต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ได้ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถนำไปใช้ในการ แก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก นโยบายมีการเปลี่ยนแปลง ตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน ภาครัฐต้องรับมือกับปัญหาและความท้าทายใหม่ๆ ตลอดเวลา ตัวอย่าง เช่น มีการดำเนินการจัดทำ แผนที่ลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการลุ่มน้ำ อย่างมีระบบเป็นขั้นตอน แต่ผลสำเร็จจากการดำเนินการกลับไม่ได้ถูกนำไปใช้บูรณาการงานต่อไป เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลง บางโครงการมีการร่วมดำเนินงานวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ จนเริ่มโครงการได้ระยะหนึ่ง แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ ก็มีได้ดำเนินการต่อ เป็นความสูญเสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณและกำลังคนโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้น จึงอยากที่จะให้มี

นายวีรชัย กาญจนาลัย
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจ
และทำแผนที่

ประวัติการศึกษา

ปี ๒๕๒๒ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ปฐพีวิทยา)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการรับราชการ

ปี ๒๕๒๓ นักวิชาการเกษตร ๓
กองนโยบายที่ดินและแผนงาน
ปี ๒๕๒๔ นักสำรวจดิน ๔
กองสำรวจดิน
ปี ๒๕๒๘ นักสำรวจดิน ๕
กองวางแผนการใช้ที่ดิน
ปี ๒๕๓๕ นักสำรวจดิน ๖
กองวางแผนการใช้ที่ดิน
ปี ๒๕๕๑ หัวหน้าส่วนวางแผนการใช้ที่ดินที่ ๒
สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
ปี ๒๕๕๕ ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินที่ ๒
สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
ปี ๒๕๕๖ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองนโยบาย
และแผนการใช้ที่ดิน
ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจ
และทำแผนที่

หลักการที่ชัดเจนในการนำผลการสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ อยากรู้ให้ใช้เทคโนโลยีการสำรวจและใช้แผนที่ ในการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ และวางแผน เพื่อแก้ไข ปัญหาการใช้ทรัพยากรดิน ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว ก็จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติของเรา

การสำรวจและทำแผนที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินกับการขับเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ ๔.๐

ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับงานสำรวจและทำแผนที่ว่า ในอดีตการปฏิบัติงานดังกล่าวยังไม่มีเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากนัก แต่ปัจจุบันมี ปริมาณงานมากขึ้น บุคลากรด้านนี้มีจำนวนจำกัด จึงจำเป็นต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด และคาดว่าในอนาคตงานด้านนี้จำเป็นต้องเพิ่มความถูกต้องของข้อมูลในเรื่องของการวิเคราะห์ให้มากขึ้นเพื่อลดความผิดพลาด และต้องสร้างเครื่องมือหรือ Application ต่างๆ เข้ามาช่วยลดขั้นตอน และเวลาในการทำงาน เช่น เดิมเราเคยใช้แบบสอบถาม ในการสำรวจ ซึ่งมีกระบวนการทำงานหลายขั้นตอน ต้องใช้ กระดาษจำนวนมาก แล้วก็ต้องประมวลผลด้วยการลงรหัสและคำนวณ เป็นการทำงานที่สิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรมาก แต่ ปัจจุบันมีโปรแกรม หรือ Application ต่างๆ เข้ามาช่วยลดขั้นตอนการทำงานดังกล่าว ทำให้สามารถ เก็บรวบรวม และประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็ว เรามีระบบภาคีพหุเทคโนโลยีจากดาวเทียมซึ่งช่วยให้ฐานข้อมูลมีความทันสมัย อย่างไรก็ตาม เมื่อนำเครื่องมือต่างๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน ในช่วงแรกเราจะต้องประสบปัญหาเรื่องคนที่จะมาใช้เครื่องมือ คือ ๑) การเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรม๒) บุคลากรรุ่นใหม่ขาดทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

หลักการบริหารคน/เงิน

ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย ให้ข้อคิดเกี่ยวกับ **การบริหารคน** มุ่งเน้นให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน แต่การปฏิบัติงานจะ ประสบผลสัมฤทธิ์ไม่ได้ หากขาด “ความใส่ใจในงานที่ปฏิบัติ” ความใส่ใจในที่นี้ คือ ต้องตั้งใจปฏิบัติงาน และร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จในทุกๆ ขั้นตอน รูปแบบการบริหารคน ยกตัวอย่างเช่น “การสั่งงาน” จะใช้การอธิบายงานและมอบหมายงานให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกๆ ขั้นตอน ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำจะไม่ใช้วิธีการมอบหมายงานให้คนที่ ๑ ไปทำขั้นตอนที่ ๑ - ๔ แล้วอีกคนไปทำขั้นตอนที่ ๕ - ๗ และคน สุดท้าย ไปทำขั้นตอนที่ ๘ - ๑๐ หากทำเช่นนั้น ผลสัมฤทธิ์หรือผลงานจะออกมาไม่ดี เท่าที่ควร เพราะ การที่ ทุกคน รู้เฉพาะงานที่ตนรับผิดชอบ จะไม่มีแรงจูงใจใฝ่รู้ ค้นคว้าศึกษา เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ดังนั้น ทุกๆ ครั้งของการเริ่มงานใหม่ **ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย** จึงตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน และมอบหมายงานให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมเสมอคือ ประชุมกลุ่ม นำ ๓ คนนี้มารับฟังกระบวนการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ ๑ - ๑๐ แล้วบอกโจทย์ เป้าหมาย ที่ต้องการ อย่างชัดเจน เมื่อทุกคนเข้าใจโจทย์แล้ว เข้าใจว่าผลลัพธ์ ที่ต้องการ คืออะไรแล้ว บาง คนสามารถปรับเปลี่ยนวิธี ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานก็จะช่วยลดเวลา และทรัพยากรได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการ ปฏิบัติงานในองค์กรรวม และบรรลุผลตามเป้าหมายได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งการสั่งงานรูปแบบนี้ทำให้ทุกคนเรียนรู้แล้วเข้าใจทุกๆ กระบวนการ แม้จะไม่ใชหน้าที่ของตนเองโดยตรงก็ตาม เพื่อให้รู้และเข้าใจว่า ถ้าทำผิดพลาดผลกระทบจะส่งต่อไปยังขั้นตอนอื่นด้วย แต่ถ้าทำถูกต้องก็จะส่งผลไปสู่ผลของการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศได้

สำหรับข้อคิดในด้าน **การบริหารเงิน** ซึ่งเน้นที่การใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่าที่สุด จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของงาน กระจายการใช้จ่ายเงินให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน เรื่องที่จะแนะนำ คือ การที่จะได้รับการสนับสนุนเรื่องเงินงบประมาณจากผู้บริหารเป็นเรื่องไม่ง่าย ฉะนั้น ต้องสร้างโอกาสในการนำเสนอผลงานที่คาดว่าจะมีประโยชน์กับหน่วยงานต่อผู้บริหารให้ได้รับรู้ ทั้งในเชิงเอกสารวิชาการ การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ ซึ่งจะได้มีโอกาสรับฟังข้อคิดเห็นในการปรับปรุงต่อไป

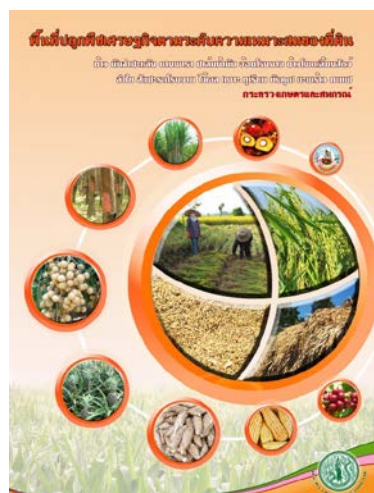
ความภาคภูมิใจสูงสุด

ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย เป็นผู้ยึดมั่น ในหลักจริยธรรม คุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยได้รับคัดเลือกให้เป็น **“ข้าราชการพลเรือนดีเด่นประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗”** เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ข้าราชการได้ตระหนักถึงเกียรติ ศักดิ์ศรี และหน้าที่ของการเป็น ข้าราชการ และเสริมสร้างภาพลักษณ์และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อข้าราชการให้เป็นไปในทางที่ดี โดยได้รับ เกียรติบัตรและ เข็มเชิดชูเกียรติ (ครุฑทองคำ) ในงานวันข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ จากนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ที่ทำเนียบรัฐบาล ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงานในหน้าที่ของการเป็นข้าราชการในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน **ผอ.วีรชัย กาญจนาลัย** มีความภาคภูมิใจว่า ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานราชการ ยังไม่เคยทำผิดวินัย กฎ ระเบียบ เพราะมั่นใจว่าการทำงานของตน **“ทำอย่างเต็มที่ ตามกำลัง ความสามารถ ทำตามหน้าที่ด้วยความใส่ใจ รอบคอบ ยึดถือความยุติธรรม คุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานเสมอมา อีกทั้งต้องพิจารณาด้วยว่าจะไรควรทำหรือไม่ควรทำเพื่อให้ผลของการกระทำไม่ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเราในอนาคต”**

ผลงานที่โดดเด่น

ผลงานด้านการสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน

๑. โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำกษามาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐
๒. โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดิน
๓. การจัดทำแผนการใช้ที่ดินภายใต้โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน
๔. โครงการฐานข้อมูลเพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินทำกินและวางแผนการใช้ที่ดิน
โครงการขยายผลโครงการหลวง
๕. โครงการพัฒนาที่ดินชุมชนบนพื้นที่สูง
๖. ศึกษาและจัดทำรายงานเขตเหมาะสมพืชเศรษฐกิจ ๑๓ ชนิด และนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อประกาศเรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ๑๓ ชนิดพืช (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย สับปะรด ฝรั่ง เงาะ ทุเรียน มังคุดมะพร้าว และกาแฟ)

ผลงานด้านเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๑. งานสำมะโนที่ดินเพื่อการเกษตร มีการจัดทำรอบการทำงานครอบคลุมพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน โดยมีการประสานเป้าหมายที่เด่นชัดให้สอดคล้องกับแผนการเข้าพัฒนาพื้นที่ของสถานีพัฒนาที่ดินนั้น ๆ และปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานให้ครอบคลุมในประเด็นที่จะไปใช้ต่อยอดต่อไป ลดขั้นตอนการทำงานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๒. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับในการจัดทำแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี งานวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ส่วนภูมิภาค

๓. ปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีด้วยข้อมูลภาพถ่ายเทียม เพื่อรองรับการทำแผนที่สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นปัจจุบัน

๔. พัฒนาระบบการให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่แบบ one-stop service และสั่งซื้อผ่านระบบออนไลน์

๕. สร้างเครือข่ายการทำงานด้านเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ในสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต และสถานีพัฒนาที่ดิน

๖. จัดเตรียมข้อมูลป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และเข้าร่วมการพิจารณาจัดทำโครงการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ ๑:๔,๐๐๐ (One Map)

๗. สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ได้รับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภทรางวัลการพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ ระดับดี จากผลงานการให้บริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้นผ่านระบบออนไลน์

ความคาดหวังและอยากเห็นกรมพัฒนาที่ดินในอนาคตเป็นอย่างไร

กรมพัฒนาที่ดินในอนาคต ต้องเป็นหน่วยงานหลักในการชี้นำด้านการใช้ทรัพยากรที่ดินที่เหมาะสม รวมถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรม โดยปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จประกอบด้วย

๑. บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถ ความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งข้าราชการในส่วนกลางซึ่งจะต้องเน้นงานด้านวิชาการ โดยต้องมีการพัฒนาทั้งความรู้เฉพาะด้านและเทคโนโลยี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ได้เด่นชัดและเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และข้าราชการระดับภูมิภาคสามารถนำไปขยายผลในลักษณะของ

การนำเสนอเพื่อการบูรณาการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ต่อไป

๒. องค์ความรู้ด้านวิชาการ นักวิชาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำเป็นต้องมีการทบทวน และพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลงานที่จัดทำ นำไปสู่การพัฒนาในระดับพื้นที่ต่อไป

ซึ่งความสำเร็จขององค์ประกอบทั้งสองดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก ก็จะมีผลให้กรมพัฒนาที่ดินได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้นำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้มากกว่าเดิม

บันทึกเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐
โดย กลุ่มพัฒนาบุคคล กองการเจ้าหน้าที่